

[Arbejdsministeren]

er da også rigtigt, som hr. Estrup sagde, at man må have lidt firkantede regler på dette område, netop fordi man også skal tage hensyn til vikaren og arbejdsgiveren, således at hvis en værnepligtig bliver stillet i den situation, at han kommer ud for efterkassation, må han opfylde de almindelige betingelser i loven for at kunne komme tilbage til sit arbejde. Det er selvfølgelig også derfor, regeringen ikke har været i stand til at komme med et lovforslag, lige så snart udvalget havde afgivet betænkning.

Så stillede hr. Estrup nogle andre spørgsmål, som jeg synes er mere tekniske, og som jeg mener vi kan klare under udvalgsbehandlingen, bl.a. spørgsmålet om udsættelse af værnepligt.

Jeg var selvfølgelig lidt ked af, at hr. Dohrmann som den eneste ikke kunne støtte lovforslaget, men så vil jeg da glæde mig over, at de andre partier har gjort det, og sige tak for det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 159:

Forslag til lov om arbejdsmarkedsuddannelser.

(Fremsat 30/1 85).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Bakholt (S):

Det lovforslag, vi her har til behandling, har været under forberedelse længe. Forberedelsesarbejdet startede allerede under den socialdemokratiske regering, der var forud

for den regering, vi har nu, og det har også været bebudet i lovkataloget i tidligere folketingsssamlinger.

Det er tiltrængt, at vi får et samlet og moderniseret lovgrundlag for arbejdsmarkedsuddannelserne, og som sådan skal dette lovforslag hilses velkommen. Ikke mindst den teknologiske udvikling med et stigende behov for løbende uddannelse gør, at det er nødvendigt, at vi nu får en moderniseret lovgivning. Det er en forudsætning for, at man kan honorere de stigende krav, som arbejdsmarkedet i dag stiller til de ansatte, at der også stilles tilstrækkeligt gode uddannelsesmuligheder til rådighed for dem, der skal bruge systemet.

Jeg har nogle enkelte bemærkninger til nogle af afsnittene i lovforslaget, først og fremmest vedrørende styringen af arbejdsmarkedsuddannelserne.

Det, der nu foreslås, er jo, at der skal være et fælles uddannelsesråd, der skal være rådgivende for arbejdsministeren, og som skal tage sig af de overordnede og mere principielle spørgsmål. Herudover skal der nedsættes nogle uddannelsesudvalg, henholdsvis for specialarbejderuddannelsen, for faglærtes efteruddannelse og for de erhvervsforberedende uddannelser.

Jeg må understrege, at det er overordentlig vigtigt, at vi får en rigtig styring af arbejdsmarkedsuddannelserne, at det sker på en enkel måde, og at der er nogle ensartede regler, så vi undgår bureaukrati og den slags. En forudsætning for, at vi kan få den mest hensigtsmæssige koordinering af de samlede uddannelsesaktiviteter, er nemlig, at styringen er i orden.

Det område, vi her beskæftiger os med, har også behov for en hurtig og meget fleksibel iværksættelse af forskellige uddannelses-tilbud og kursustilbud, og vi må selvfølgelig også sikre os den bedst mulige anvendelse af de ressourcer, vi har til rådighed.

Udgangspunktet for styringen er godt nok, men vi må alligevel kigge lidt mere på det under udvalgsbehandlingen for at se, om de beføjelser, uddannelsesrådet og uddannelsesudvalgene har, er gode nok til, at de, der sidder dér, kan få tilstrækkelig indflydelse på de ting, der skal foregå.

Vi ønsker, at arbejdsmarkedets parter, som skal bruge dette system, får en reel indflydelse på tingene, og derfor vil vi nøje undersøge

[Bakholt]

i udvalget, om de beføjelser, der er tillagt dem i loven, er gode nok til, at de kan løse de opgaver, de rent faktisk skal løse.

Så er der et andet område, jeg vil beskæftige mig med, og det er spørgsmålet om ressourcerne. Når man lægger sådan et lovforslag frem, må det være en forudsætning, at der er afsat tilstrækkelige ressourcer til, at det kan komme til at fungere på en fornuftig måde. Det er nødvendigt, at der er tilstrækkeligt med ressourcer i form af sekretariatsbistand til uddannelsesrådet, til uddannelsesudvalget og til brancheudvalgene. Vi har jo oplevet, at denne regering har gennemført nogle drastiske nedskæringer på arbejdsmarkedsområdet, og vi betragter denne lovgivning som en meget væsentlig forudsætning for, at vi kan få et uddannelsessystem, som parterne på arbejdsmarkedet kan bruge, så vi får en veluddannet arbejdskraft. Derfor må ministeren være indstillet på at stille de tilstrækkelige ressourcer til rådighed.

Vi har en anden lovgivning til behandling her i folketinget, der går ud på at give de langtidsledige et uddannelsesstilbud i stedet for et jobtilbud. Hvis det gennemføres, betyder det, at der vil være enormt behov for uddannelse på disse områder, og derfor er det meget vigtigt, at der også bliver afsat ressourcer inden for området til løsning af disse opgaver. Det er ikke nok med en rimeligt god lovgivning, den må følges op af de nødvendige midler, hvis det hele skal komme til at fungere godt nok.

Så er der kap. V, ifølge hvilket der gives mulighed for, at nye grupper kan komme ind under arbejdsmarkedsuddannelsesloven. Vi er i socialdemokratiet ikke principielt imod, at andre grupper end dem, som hidtil har brugt arbejdsmarkedsuddannelsessystemet, får adgang til arbejdsmarkedsuddannelserne, så de kan få dækket det uddannelsesbehov, de har, men jeg skal gøre opmærksom på, at også her er der et problem. Der har jo været afsat utilstrækkelige midler til arbejdsmarkedsuddannelserne, og hvis der skal nye grupper ind, må forudsætningen altså være, at der bliver afsat flere midler. Jeg vil derfor gerne spørge arbejdsministeren, om hun er parat til at afsætte flere og flere midler til dette, for at det kan komme til at virke.

Jeg ser, at min tid er udløbet, men jeg har flere ting, jeg vil bringe frem, og det vil jeg så gøre i anden omgang.

Bo Kristensen (KF):

Dette lovforslag om arbejdsmarkedsuddannelser er jo noget, der, med et populært ord, har simret meget længe i flere ministerier, og derfor er der al mulig grund til at hilse det velkomment. Specielt er det godt, at arbejdsministeren har fået tingene i kog og bragt ind i en ordentlig rækkefølge. Det er jo en sag, flere ministre har arbejdet med, forstår jeg, og derfor synes jeg, at det er rart at se, at sagen nu endelig kan afsluttes i form af dette lovforslag, som på mange måder samler tingene til en større helhed, og som navnlig, hvad der er meget vigtigt, får samling på det lovgrundlag, der eksisterer. Det drejer sig jo både om loven om specialarbejderuddannelsen fra den 18. maj 1960 og om loven om efteruddannelsesordninger for faglærte fra 1965. Det er de to udgangspunkter for denne lov.

Vi finder, det er af stor betydning, at man får så klar en struktur som overhovedet muligt, og at arbejdsmarkedsuddannelserne har en nær tilknytning til arbejdsmarkedets parter. Og endnu vigtigere er det, at den styring, der lægges op til, tager rimeligt hensyn til de lokale områder. Vi opererer jo med paradoksproblemet i ét geografisk område kontra et andet, og det er ikke de samme brancheområder, som har interesse fra det ene område til det andet. Derfor synes jeg, det er meget vigtigt, at dette lovforslag lægger vægt på at tage højde for, at de lokale repræsentanter kan være med til at indstille, at der oprettes nye uddannelser, som svarer til de geografiske områder.

Vi er meget tilfreds med, at de nye grupper, arbejdslederne og juniorteknikerne, er kommet med i dette lovforslag og dermed får adgang til at få de specialarbejderuddannelser, der tilbydes, sideløbende med at de medarbejdere, som har de praktiske opgaver i jobbene, får uddannelsen. På den måde får man også mulighed for at uddanne arbejdslederne, så de er i stand til at være med i debatten om det arbejdsfelt, som nu bliver igangsat, og til at få del i den viden, som stilles til rådighed på de kurser, som arbejdsmarkedsuddannelserne står for.

I det hele taget synes jeg, at dette lovforslag i væsentlig grad har taget hensyn til parterne på arbejdsmarkedet og også fået sammenhæng med undervisningsministerens for-

[Bo Kristensen]

slag om efteruddannelse, så der sker en koordination af de to uddannelsesgrene.

Vi finder, at lovforslaget er veltilrettelagt, og at det løser et meget gammelt problem. Det vil vi godt benytte lejligheden til at sige arbejdsministeren tak for, for det er i virkeligheden noget, vi længe har ønsket kunne blive bragt på plads, så vi undgår bureaukrati på dette felt og i hvert fald undgår, at der i faglig henseende føres en alt for stor diskussion på embedsmandsplan mellem to forskellige ministerier.

Tørnæs (V):

De synspunkter, jeg skal fremsætte på venstres vegne, vil også gælde for kristeligt folkeparti.

Vi hilser med tilfredshed, at der nu er fremsat lovforslag om at få arbejdsmarkedsuddannelserne samlet i en egentlig lovgivning. Vi finder, at det er overordentlig vigtigt, ikke mindst på grund af den teknologiske udvikling, vi oplever, og de stærke krav, den stiller til, at uddannelsessystemet fortsat er fleksibelt og dynamisk, således at det kan leve op til de krav, der berettiget kan stilles til det.

Forslaget indebærer en udmærket kombination af en central fastlæggelse af uddannelsernes indhold for at sikre ensartethed og generel anerkendelse, anvendelighed på arbejdsmarkedet samt muligheden for decentralt at fastlægge den kursus sammensætning i de enkelte uddannelsesinstitutioner, der sikrer, at udbuddet svarer til lokalområdets behov og beskæftigelsesmuligheder, oven i købet i en så detaljeret grad, at det kan være muligt at tilrettelægge uddannelser, der retter sig mod en enkelt virksomheds behov, og som oven i købet vil kunne gennemføres på den pågældende virksomhed. Vi er overbevist om, at man i endnu større udstrækning, end vi tidligere har oplevet det, kan udnytte virksomhederne som uddannelsespladser.

Behovet for arbejdsmarkedsuddannelser – og her vel i særdeleshed specialarbejderuddannelsen – har jo vist et stadig stigende niveau inden for de sidste 5–6 år. Uddannelseskapa- citeten inden for dette tidsrum er stort set fordoblet, og det gælder for så vidt inden for både specialarbejderuddannelsen og efteruddannelsen af faglærte. Specialarbejderuddannelsen er samtidig meget jobrele-

vant og målrettet mod beskæftigelse, og det betyder, at der i størst muligt omfang skal gives mulighed for ledige for at deltage.

Forslaget vil efter vores opfattelse styrke den erhvervsrettede efter- og videreuddannelse og dermed også være et effektivt middel i ledighedsbekæmpelsen. Vi kan derfor give fuld tilslutning til lovforslaget.

Carsten Andersen (SF):

Da jeg skulle forberede dette indlæg, ønskede jeg, at formålsparagraffen fik en anden ordlyd, nemlig at målet for arbejdsmarkedsuddannelserne skulle være at hjælpe den enkelte til et mere meningsfyldt liv, og at loven skulle bidrage til at give mennesker i voksenalderen ligestilling i adgang til kundskab, indsigt og færdigheder, som fremmer den enkeltes værdi og personlige udvikling, og styrke grundlaget for selvstændig indsats og samarbejde med andre i arbejdsliv og i samfundsliv.

Dette er et citat fra den norske lov om voksenoplysning, hvoraf den norske arbejdsmarkedsuddannelse udspringer. Det lovforslag, ministeren her har fremsat, mangler totalt dette menneskesynspunkt. Loven relaterer sig snævert til erhvervslivet, erhvervs-kvalifikationer, overensstemmelse med den teknologiske udvikling og arbejdsmarkedets behov. Hvor er mennesket i dette lovforslag? Det er en arbejdsmaskine for arbejdsmarkedet, og arbejdsmarkedet har kun interesse i denne del af mennesket.

Arbejdsministeren siger i bemærkningerne, at lovforslaget er fremsat som led i skabelsen af et moderniseret retsgrundlag. Når nu modernisering var i hovedet på ministeren, hvorfor koblede ministeren så ikke nogle af regeringens moderniseringstanker ind i lovforslaget, nogle af tanker om, at vi fra det offentlige side skal sætte mennesket i centrum, lidt mere periferiydelse, og det må vel i denne sammenhæng være en styrkelse af det enkelte menneske?

Nu er den største del af specialarbejder-skolerne heldigvis mere menneskeorienterede, end formålsparagraffen i ministerens lovforslag giver udtryk for, men det er lidt uhyggeligt, at udviklingen går i den retning, at man ikke i arbejdslovgivningen tager hensyn til det hele menneske.

[Carsten Andersen]

Herudover ser vi en række problemer, som vi under udvalgsarbejdet vil søge at få uddybet og måske ændret, og helt væsentligt for os er det at diskutere og få klarlagt ressourceproblemerne. Hvordan har man egentlig tænkt sig at få fremskaffet det fornødne antal pladser, når vi også ser på arbejdsministerens lovgivning om, at det andet jobtilbud skal afskaffes og erstattes af et uddannelses-tilbud?

Det fælles uddannelsesråd mener vi bør have en bredere sammensætning fra arbejdstagerside og arbejdsgiverside. Der er store funktionær- og tjenestemandsgupper, som er uden repræsentation her, og vi mener, at både FTF og kommunerne bør repræsenteres.

Uddannelsesudvalgets sammensætning bør også justeres, bl.a. fordi lovens kapitel V muliggør udviklingstendenser, der ligger uden for de kendte specialarbejder- og faguddannelser. Endelig vil vi se på repræsentationen i udvalget for faglærtes efteruddannelse.

Der er en række diskriminationsbestemmelser, vi vil have fjernet. Der er f.eks. udtrykket i § 55, stk. 3: »Deltagere, som må betragtes som ikke-forsørgere . . .«. Det er en helt uacceptabel måde at formulere sig på. Hvem skal afgøre noget sådant? Det vil på arbejdsmarkedet være en genindførelse af forskelligheder i aflønning i forhold til den enkeltes familiemæssige sociale status. Reglen om, at personer, der får anden offentlig støtte, skal omgærdes af særlige bestemmelser, virker ikke som nogen opmuntring af f.eks. bistandshjælpsmodtagere til at søge ind på disse uddannelser.

Generelt mener vi, at der er alt for mange sætninger, der hedder »arbejdsministeren kan«. Der burde i de fleste tilfælde stå »skal«. Også det vil vi tage op under udvalgsarbejdet.

Der skal altså arbejdes meget med dette forslag, og SF vil deltage aktivt heri.

Estrup (RV):

Jeg tror, man må sige, at dette er en med længsel ventet lov. Arbejdsmarkedsuddannelserne har fra en beskeden start på specialarbejderområdet i 1960 udviklet sig til det omfattende og noget uoverskuelige system af forskellige institutioner og hundredvis af kurstillbud, som findes i dag. Lovgivningsmæssigt har vi hidtil stort set klaret os med speci-

alarbejderloven som et løbladssystem eller sågar anmærkningerne til de årlige finanslove. Det er utilfredsstillende.

Ministeren kalder det foreliggende forslag for en rammelov, og det lyder umiddelbart rimeligt. Det, der er brug for inden for arbejdsmarkedsuddannelserne, er fleksibilitet. Systemet skal hurtigt kunne tilpasse sig skiftende uddannelsesbehov på arbejdsmarkedet. I det foreliggende lovforslag består fleksibiliteten først og fremmest i et ekstremt stort antal ministerielle bemyndigelser. Hvis fleksibiliteten skal have mening, må det være brugerne, der nyder godt af den, ikke ministeren. Tværtimod må man vel sige, at i takt med bemyndigelserne og ministerens skønmæssige anvendelse af dem skabes der uklarhed for brugerne. Den ramme, der skal arbejdes inden for, ændrer sig.

I den foreliggende form afstikker forslaget ikke nogen klar ramme for aktiviteterne. Bemyndigelserne må overvejes på ny, og jeg tror, de i mange tilfælde enten kan klargøres som en del af rammen eller undværes.

Dette er også nødvendigt på grund af folketingets ansvar for lovgivningen. Det er uacceptabelt, at fastsættelse af rammen og i nogen grad udfyldning af den i den grad overlades til ministeren, og det bliver ikke bedre, fordi dette eventuelt sker i samarbejde mellem minister og organisationer. Et typisk eksempel er den regelfastsættelse, som ifølge bemærkningerne til § 65 forudses at skulle finde sted op til lovens ikrafttræden. Om ikke andet må folketingets arbejdsmarkedsudvalg inddrages i dette arbejde.

Et andet problem, som umiddelbart falder i øjnene, er forbindelsen til de uddannelses-tilbud, som hører under undervisningsministeriet. Ifølge fremsættelsestalen har man bestræbt sig på at undgå »uhensigtsmæssige overlapninger« med undervisningsministerens lovforslag om efteruddannelse, som kommer til første behandling senere på ugen. Men overlapninger er der. Koordineringen mellem de to ministerier har længe været et ømt punkt, og der er intet i de to forslag, der tyder på, at det problem nu er løst. Jeg synes, tiden er inde til at skabe den fornødne koordinering. Det ville i høj grad lette det arbejde, man bl.a. skal udføre rundt omkring i AF-kontorerne, og det er faktisk regeringens ansvar, at det sker.

[Estrup]

Et særligt problem er deltagerkredsen. Det er positivt, at man forsøger at udvide kredsen, så at andre grupper, der uddannelsesmæssigt og med hensyn til erhvervsfunktion kan sidestilles med specialarbejdere og faglærte, kommer i betragtning, også selv om der som påpeget af Teknisk Landsforbund forekommer at være en noget uforståelig forskelsbehandling med hensyn til den status, disse nye uddannelser tildeles. Det er ligeledes et fremskridt, at der åbnes for tilrettelæggelse af kurser, som specielt efterspørges af offentlige og private virksomheder.

Tilbage står spørgsmålet om at tilgodese de arbejdsløses uddannelsesbehov. Det er en velkendt sag, at ledige i dag hyppigt bliver sorteper, må tage til takke med ventelister, når de søger kurser i konkurrence med allerede beskæftigede. Skolerne foretrækker de ansøgere, der allerede har et job på hånden. Arbejdsgiveren presser på, og organisationerne gør ikke noget for at modvirke denne tendens, snarere tværtimod.

Lovforslaget rummer intet om dette problem, og en lovgivning om arbejdsmarkedsuddannelser er ikke et effektivt instrument, hvis den forsømmer de lediges behov for uddannelse. Jeg synes i det hele taget, man på denne baggrund må spørge, om det, vi nu laver på videreuddannelsesområdet såvel inden for undervisningsministeriets som arbejdsministeriets område, faktisk har den kvalitet, som tiltrænges.

Jeg skal slutte med det særlige problem, som hedder indskrivningsgebyr. Jeg mener ikke, det er velbegrunderet at give ministeren bemyndigelse til at opkræve et sådant gebyr. Der er allerede hjemmel til at opkræve depositum ved specialarbejderkurserne, og den hjemmel skal efter min mening overføres. Jeg kan ikke se det rimelige i, at vi først pålægger lønmodtagerne at være med til at finansiere uddannelserne over AUD for derefter at kræve et ekstra gebyr, når de vil bruge uddannelserne.

Vi kan altså medvirke til forslaget gennemførelse, men mener, at der bør ske en opstramning under udvalgsarbejdet.

Bente Juncker (CD):

Det er nu 25 år siden, vi fik loven om specialarbejderuddannelsen, og i den mellemliggende periode har udviklingen inden for er-

hvervslivet nødvendiggjort uddannelsesinitiativer også for andre grupper for at give arbejdskraften nye kvalifikationer svarende til ny viden og produktionsmetoder. Disse forskellige initiativer bliver med dette lovforslag fra arbejdsministeren søgt samlet under én lov om arbejdsmarkedsuddannelser, et forslag, CD kan tilslutte sig.

Tanken om et samlet retsgrundlag har tilslutning fra såvel LO som Dansk Arbejdsgiverforening, selv om der af disse organisationer udtrykkes forskelligt syn på dele af lovforslagets indhold. Begge parter er imidlertid tilfredse med, at den endelige konkretisering af loven i en bekendtgørelse skal ske i samarbejde mellem arbejdsministeren og arbejdsmarkedets parter. Der er tale om en rammelov, hvor der er brug for hurtigt at kunne indføre nye kursustilbud i takt med de behov, der følger af en hurtig teknologisk udvikling.

Hovedmålgruppen er efter forslaget som hidtil specialarbejdere og faglærte, hvilket LO har udtrykt sin tilfredshed med, medens arbejdsgiversiden lægger vægt på, at også andre grupper sikres adgang til dette systems efteruddannelser. Lovens kapitel V beskriver disse forhold, og de grupper, der kan komme på tale, karakteriseres som folk, der kan sidestilles med specialarbejdere eller faglærte arbejdere m.v. Der tænkes især på arbejdsledere og juniorteknikere. Det er forståeligt, at der er ønske om, at også andre end hovedmålgruppen kan få dækket et uddannelsesbehov, men det må være rigtigt at foretage en afgrænsning i overensstemmelse med det indhold og niveau, der har været gældende indtil nu.

Det vigtigste mål for denne lovgivning er, at den udformes, så der bliver tilstrækkelig mulighed for hurtige omstillinger og hurtig indførelse af nye kurser i tæt kontakt med de lokale virksomheder. Kan påtrængende opgaver ikke løses hurtigt og fleksibelt nok, opstår de såkaldte flaskehalsproblemer med det deraf følgende paradoksproblem. Det er lidet hensigtsmæssigt både af hensyn til erhvervslivets fremgang, og hvad deraf følger af fordele for vor betrængte økonomi og af hensyn til de arbejdsledige.

Set i sammenhæng med undervisningsministerens forslag om erhvervsrettet efter- og videreuddannelse mener vi i CD, at der med det foreliggende forslag er skabt et godt

[Bente Juncker]

grundlag for at imødekomme erhvervslivets hurtigt skiftende behov med hensyn til arbejdskraftens kvalifikationer, hvorfor CD kan støtte dette forslag.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

VS synes, det er godt, at der er kommet et lovudkast, som samler arbejdsmarkedsuddannelserne. Den hastige teknologiske udvikling medfører et øget behov for uddannelse, videreuddannelse og efteruddannelse, det er vi hundrede procent enige i, men vi mener også, at der i arbejdsmarkedsuddannelserne skal mere almen uddannelse ind, så vi ikke bare bliver robotter, så vi ikke bare kan trykke på knapperne, men så vi også ved, hvorfor vi trykker på knapperne – bare en lille smule.

Så vil jeg gå over til nogle af de konkrete punkter i forslaget og starte med indskrivningsgebyret. At der skal betales et indskrivningsgebyr, står der i bemærkningerne, er i overensstemmelse med tankerne i regeringens moderniseringsprogram om brugerbetaling. Det er vi hundrede procent uenige i og modstandere af. Det kan ikke være meningen, at den dårligt stillede del af befolkningen, som denne lov handler om, selv skal betale deres uddannelse og skal betale den indtil flere gange. Vi mener også, at det er meget upræcist beskrevet. Der står, at der skal være et mindre indskrivningsgebyr, idet man vil lægge vægt på, at gebyret ikke må udgøre en væsentlig økonomisk hindring for kursusdeltagelse. Det skal ministeren altså sidde og vurdere. Det har vi ingen som helst tiltro til at ministeren kan vurdere, og det bryder det gratisprincip, som for os er en meget afgørende ting.

Med hensyn til, hvem der kan deltage, er vi imod, at arbejdsledere skal kunne gå ind i disse uddannelser. Det må Arbejdsgiverforeningen selv klare. Det har ikke noget med arbejdsmarkedsuddannelserne og specialarbejderuddannelserne at gøre.

Vedrørende ressourcerne har vi i forbindelse med behandlingen af et andet lovforslag, nemlig om uddannelsesstilbud i stedet for jobtilbud, i arbejdsmarkedsudvalget – jeg var lige ved at sige fra Skagen til Gedser, det passer ikke, men dog fra Slagelse til Frederikshavn – fået at vide igen og igen, at der ikke er plads på de tekniske skoler, der er et

års ventetid, der er to års ventetid, der står 3.100 på venteliste, der står 500 på venteliste. Det må vi simpelt hen have væk ved, at de tilstrækkelige ressourcer stilles til rådighed.

Der er også nogle ting, jeg vil spørge om vedrørende godtgørelsen. Der står der i kapitel IX, at godtgørelse har deltagere, der ved kursusdeltagelsen er fyldt 20 år, ret til. Men ifølge § 7, stk. 1, i kapitel III kan man få lov at deltage, når man er fyldt 18 år. Vil det sige, at fra man er 18, til man er 20 år, kan man ikke få kursusgodtgørelse?

I kapitel IX er der nogle andre ting, vi er uenige i, bl.a. at deltagere, der modtager anden offentlig støtte, ikke kan oppebære godtgørelse, og at deltagere, hvad hr. Carsten Andersen var inde på, som må betragtes som ikke-forsørgere, normalt afkræves betaling for kost og logi. Hvem skal definere, hvem der er forsørger? Det vil jeg gerne have at vide.

Med hensyn til styringen vil vi gerne i udvalget se på, om arbejdersiden får tilstrækkelig indflydelse på administrationen af denne lov.

Dohrmann (FP):

Fremskridtspartiet har den opfattelse, at uddannelse, efteruddannelse o.lign. foregår langt, langt bedre ude på de enkelte virksomheder i stedet for på nogle store, flotte skoler rundt om i landet. Valgte man at gå den vej, risikerede man ikke, at folk bliver proppet med en masse teori, som de ikke har brug for, når de kommer i beskæftigelse igen ude på arbejdspladserne. Samtidig ville man opnå, at de virksomheder, som har behov for veluddannede arbejdskraft, selv kom til at betale for denne uddannelse.

Det kræver selvfølgelig, at man skaber nogle vilkår for virksomhederne, så de har råd til det. Hver eneste gang, man kommer med forslag af denne karakter, der koster en masse penge, er man med til at ødelægge de enkelte virksomheders økonomi. Enhver krone, der bliver brugt enten til det ene eller det andet, skal nu engang skaffes i produktionen. Derfor er det noget, der bider sig selv i halen.

Vi mener, at det foreliggende forslag er alt for teoretisk, og vi vil stemme imod det.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

[Arbejdsministeren]

Endnu en gang vil jeg sige tak til de mange ordførere, der har støttet dette lovforslag. Det er jeg meget glad for, fordi jeg finder, at det er et meget væsentligt skridt, vi har taget ved at fremsætte dette lovforslag og ved, at så mange partier i folketinget har bakket op bag det.

Det er rigtigt, som flere af ordførerne har været inde på, at man til maj kan fejre 25 års jubilæet for indførelsen af specialarbejderuddannelsen. Der er ingen tvivl om, at specialarbejderuddannelsen på de 25 år har gennemgået, hvad hr. Tørnæs var inde på, en fantastisk udvikling. Det er næsten ikke den samme uddannelse mere, den har fået et mere kvalificeret indhold, og det gælder også de andre former for uddannelse, der er omfattet af dette lovforslag.

Indtil dette lovforslag er vedtaget, er vi i den mærkelige situation, at det kun er på specialarbejderområdet, vi har en lov. På alle de andre områder har vi aktstykker, og det har gennem årene givet anledning til, at tingene måske ikke har været så veltilrettelagt, for hvad havde man at holde sig til? Og så måtte man komme med et nyt aktstykke.

Det, der er baggrunden, er at få et samlet retsgrundlag for arbejdsmarkedsuddannelserne, og det er jeg glad for at der er så bred opbakning bag. Jeg må også sige, at det er et af de primære formål med lovforslaget.

Det har også været afgørende ved udarbejdelsen af lovforslaget – det har mange af ordførerne været inde på – at vi skulle lave et system, der kunne fungere sådan, at det blev brugt i praksis, og det gør arbejdsmarkedsuddannelserne jo i dag. Vi laver på centralt plan nogle hovedlinjer for, hvordan kurserne skal se ud, men vi siger ikke fra centralt hold – det vil sige Laksegade eller direktoratet – at det skal være sådan i Vestsjællands amt eller i Nordjylland. De må finde ud af dér, hvad det er for nogle kurser, de skal have i gang, således at de får iværksat de kurser, der er behov for i de enkelte geografiske områder.

Det er meget væsentligt, at vi også tager højde for den teknologiske udvikling. For regeringen har hele den økonomiske politik, indkomstpolicen, været afgørende for, om vi kunne få skabt flere arbejdspladser. Vi mener fortsat, at indkomstpolicen er meget væsentlig, men der skal mere til end det. Derfor lægger regeringen megen vægt på, at

vi har fået et teknologiprogram fra industriministeren. Det er også meget væsentligt, at vores uddannelsessystem lever op til de krav, som den teknologiske udvikling stiller.

Det system, vi har på arbejdsmarkedsuddannelsesområdet i dag, er ikke så ringe endda, når vi taler om fleksibilitet, for vi har mere end 800 forskellige kursusmodeller, og det er jo udtryk for, at der er mange forskellige områder, man kan blive uddannet på.

Hr. Bakholt var inde på styring af arbejdsmarkedsuddannelserne og det fælles uddannelsesråd og sagde, at det er væsentligt, at vi har en rigtig styring. Jeg er enig med hr. Bakholt i dette. Vi skal have en rigtig styring, og vi skal samtidig have en styring, der ligesom kan lægge nogle retningslinjer, men som alligevel ikke er så stram, at den hindrer, at vi hurtigt og fleksibelt kan iværksætte nye uddannelser. Det var hr. Bakholts egne ord. Det tror jeg er meget væsentligt, og det er også derfor, der i lovforslaget er hjemmel for arbejdsministeren til at iværksætte særlige uddannelsesstyper, hvis der skulle opstå et sådant problem.

Den teknologiske udvikling vil stille store krav til den danske arbejdskrafts kvalifikationer, og dem tror jeg at vi kan imødekomme, hvis vi får ordentlige regler på området. Jeg mener, at man må sige i dag generelt, at den danske arbejdsstyrke er en veluddannet og velkvalificeret arbejdsstyrke sammenholdt med arbejdsstyrken i mange andre lande.

Jeg er også enig med hr. Bakholt i, at arbejdsmarkedets parter skal have reel indflydelse på arbejdsmarkedsuddannelsernes indhold. Det har vi jo praksis for. Det er ikke tanken med dette lovforslag ikke at ville bruge arbejdsmarkedets parter kendskab til behovet for uddannelse. Vi satser på at iværksætte de uddannelser, som parterne mener at der er brug for, fordi vi har følt – det har tidligere regeringer også sagt – at det er parterne, der bedst ved, hvor skoen trykker, og hvor det er, vi skal sætte i gang.

Hr. Bakholt var også inde på spørgsmålet om ressourcer. Det er væsentligt her i 1980'erne, hvor der sker så mange ting, at vi ikke alene afsætter midler til teknologiprogrammer, men at vi også giver tilstrækkelige økonomiske midler til uddannelse, for at Danmark kan følge med i den internationale konkurrence. Det er meget væsentligt, at vi sørger for at uddanne dem, der er i beskæfti-

[Arbejdsministeren]

gelse, til bedre at kunne klare fremtidens krav, og at vi selvfølgelig også uddanner dem, der ikke er i beskæftigelse, for ellers mister vi dem på arbejdsmarkedet, så bliver de tabere i fremtidens samfund, og det ønsker vi jo ikke.

Hr. Carsten Andersen syntes, at der ikke var tilstrækkeligt med menneskelighed i formålsparagraffen i lovforslaget. Nu er vi nogle, der er lidt mere diskrete med vores følelser end andre og ikke mener, at vi ligesom skal kaste alle vores følelser ud i en formålsparagraf. Jeg kan sige, at den danske arbejdsmarkedsuddannelsespolitik er mindst lige så god som den norske, selv om den norske lov måske har nogle mere menneskecentrerede ord i sin formålsparagraf. Meningen er sådan set den samme: at uddanne mennesker til bedre at kunne bestride noget arbejde, og det må da også være at give mennesker et bedre livsindhold. At det så også bliver til gavn for virksomhederne, er da kun rart. Så kan man få løst to problemer samtidig.

Det er væsentligt, at man bevarer den fordeling, vi har i dag, hvor man jo har en aftale mellem parterne om, at arbejdsmarkedsuddannelserne relateres til virksomhedernes behov. Det er rigtigt, som hr. Estrup var inde på det, at de, der står først på prioriteringslisten, er dem, der er i beskæftigelse eller har mulighed for at komme i beskæftigelse. Men det er sådan i praksis, at man nogle steder tager op til 50 pct. ledige ind for at uddanne dem. Man kan vel sige, at et af de positive elementer i dette lovforslag er, at de, der kan bruge arbejdsmarkedsuddannelserne, både er de beskæftigede og de ledige.

Mens man nok mere i undervisningsministerens forslag lægger vægt på, hvad der er den enkelte virksomheds behov, det vil altså sige de beskæftigedes behov i en konkret situation, har vi altså tradition for, at arbejdsmarkedsuddannelserne ikke bare skal være uddannelse for de beskæftigede, men at man også har de ledige med. Det er selvfølgelig væsentligt af menneskelige grunde, at vi ikke taber de ledige, men det er også væsentligt ud fra en politisk-økonomisk synsvinkel. Når der kommer mere gang i vores opsving, kommer vi til at stå over for risikoen for at få et paradoksproblem igen: efterspørgsel efter arbejdskraft, og hvor får vi så den nye arbejdskraft fra? Den får vi selvfølgelig fra de

ledige eller fra tilgangen til arbejdsmarkedet. Det er væsentligt, at vi også her ved arbejdsmarkedsuddannelserne har mulighed for at give de ledige en uddannelse, således at de kan komme i beskæftigelse, og således at vi på den måde kan være med til at løse flaskehalsproblemer eller måske endda kan forhindre dem.

Hr. Carsten Andersen syntes, at der skulle være flere repræsentanter i de forskellige udvalg, der skal nedsættes. Dem, lovforslaget retter sig imod – hvis jeg må sige det lidt firkantet – er dem, arbejdsmarkedsuddannelserne traditionelt har rettet sig imod bortset fra åbningen for arbejdsledere og juniortechnikere. Det er også derfor, de forskellige uddannelsesråd er foreslået sammensat, som de er.

Der er mange, der har været positive, og hr. Estrup var så venlig at bruge den vending, at dette er et forslag, man med længsel har ventet på. Det fik mig nærmest til at få forårsfornemmelser, selv om vejret måske ikke rigtig er til det. Det er jo rigtigt, at det er et lovforslag, der har været behov for igennem mange år.

Hr. Estrup syntes, at der i lovforslaget var mange bemyndigelser. Jeg ved ikke, hvor mange bemyndigelser der er, men det, der er væsentligt, er selvfølgelig at sikre fleksibiliteten. Man kan ikke i en lov skrive, at der skal være så og så mange arbejdsmarkedsuddannelser med lige præcis det indhold. Hr. Estrup er jo enig i, at vi skal have fleksibilitet. Derfor må uddannelsesrådene og arbejdsministeren være med til at sikre fleksibiliteten også i fremtidens programmer. Hvis man skulle ind og vende i folketinget og gennemføre en lovændring, hver gang man skulle sætte en ny uddannelse i gang, så ville det tage for lang tid.

Hr. Estrup var inde på spørgsmålet, om der var overlapninger i forhold til det lovforslag, undervisningsministeren har fremsat. Det er klart, at man skal sikre sig – det er der også kræfter i gang med i arbejdsministeriet og i undervisningsministeriet – at disse love ses i sammenhæng. Der står også i bemærkningerne til mit forslag, at vi får en koordination, således at vi kan sætte alle kræfter ind på at forbedre vores uddannelsesniveau. Man skal selvfølgelig ikke lave overlapninger, sådan at systemerne konkurrerer, således at der er nogle, der får to tilbud, og nogle, der slet ikke får noget tilbud om ud-

[Arbejdsministeren]

dannelse. Det skal vi selvfølgelig se grundigt på, og det gør vi i forhandlinger med undervisningsministeriet. Jeg kan forsikre om, at det er noget, der vil blive fulgt meget grundigt op i forbindelse med den bekendtgørelse, der skal udfærdiges, når lovforslaget er vedtaget.

Det var måske ikke så galt, hvis folk havde forskellige muligheder at vælge mellem, bare vi sikrer os, at vi får udnyttet ressourcerne bedst muligt. Det er jeg meget enig med hr. Bakholt i. Jeg tror, at hvis der er noget, vi skal bruge penge på i fremtiden, så er det uddannelse. Det er også mere positivt end at bruge dem på dagpenge. Derfor foreslages om, at man kan få uddannelsesydelser i stedet for dagpenge i nogle sammenhænge.

Jeg må også sige tak til fru Elisabeth Bruun Olesen, der også var inde på, at den teknologiske udvikling kræver, at vi får styrket arbejdsmarkedsuddannelserne. Det er jeg som sagt enig i og er glad for, at man også i VS kan se dette.

Til sidst skal jeg igen sige tak for de mange positive bemærkninger, der er kommet. Jeg håber, at vi kan få et meget positivt udvalgsarbejde om de spørgsmål, der har været rejst under debatten.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Jeg har bemærket, at arbejdsministeren let og elegant sprang over et problem, nemlig indskrivningsgebyret. Hvor meget skal det være på? Hvad er det, man tænker sig? Der står, at der skal være et mindre indskrivningsgebyr, og at det ikke må udgøre en væsentlig økonomisk hindring for kursusdeltagelse. Som jeg sagde, er VS principielt modstander af, at gratisprincippet brydes. Men jeg kunne godt tænke mig at høre: hvor meget har man tænkt sig at bryde det med?

Bakholt (S):

Jeg skal tage nogle af de ting op her i anden omgang, som jeg ikke nåede i første omgang. Først kapitlet om vilkår for deltagelse.

Vi er tilfredse med, at bestemmelsen i det udkast, ministeren har sendt ud, om, at offentligt ansatte ikke kan få godtgørelse, er taget ud. Men vi er ikke tilfredse med, at man har sat aldersgrænsen for at få godtgø-

relse op fra 18 til 20 år. Det synes vi ikke der er nogen rimelig begrundelse for.

Vi er som andre ordførere bestemt modstandere af, at der gives mulighed for at indføre et indskrivningsgebyr. Jeg tør dårlig tænke på, hvad regeringen kan finde på i den anledning. Det må vi også vende os imod.

Der er åbnet mulighed for det, der kaldes deltidsundervisning. Jeg ved ikke, hvad det indebærer. Det kan være, at arbejdsministeren kan svare på det nu. I hvert fald skal vi have belyst under udvalgsarbejdet, hvad der er tænkt på her, hvad det er for områder, hvad det er for en deltidsundervisning, man ønsker etableret.

Jeg er enig med dem, der har sagt, at vi må se dette i sammenhæng med det diffuse lovforslag, undervisningsministeren har fremsat, og som kommer til behandling på fredag. Men jeg vil sige klart fra socialdemokratiets side: det er denne lov, vi ønsker opprioriteret, ikke undervisningsministerens lov.

Jeg fik ikke noget svar fra arbejdsministeren vedrørende ressourcerne til de nye grupper, som arbejdsministeren ønsker at tage ind under arbejdsmarkedsuddannelserne. Vi har ikke principielt noget imod, at der kommer nye grupper ind, men vi skal have et svar på, hvorfra de ressourcer skal tages, om det skal ske ved nye offentlige bevillinger, eller om det er AUD-fondens bidrag, der skal forhøjes.

Må jeg afslutningsvis sige, at vi synes, at hovedindholdet af lovforslaget er tilfredsstillende, men at der altså er nogle sorte pletter i denne lovgivning, nogle elementer i den, som vi ikke kan give tilslutning til. Vi vil kigge på en række af disse ting i udvalget, og der er nogle spørgsmål, som vi vil have undersøgt og præciseret nærmere. Jeg håber, at arbejdsministeren er parat til at gå ind i forhandlinger med socialdemokratiet om disse ting, således at det er et bredt flertal, der står bag, når vi er færdige med lovforslaget og det kommer til tredje behandling, og også et flertal, der kan være tilfreds med denne lovgivning. Den er meget, meget vigtig, og derfor håber jeg, at arbejdsministeren også er parat til at forhandle om de ting, som vi er meget kritiske over for.

Carsten Andersen (SF):

[Carsten Andersen]

Jeg skal gerne give arbejdsministeren ret i, at der er nogle mennesker, der holder mere igen med menneskelige følelser end andre, og jeg forstår, at arbejdsministeren føler sig henregnet til dem, som holder mere igen.

Spørgsmålet, om den norske arbejdsmarkedsuddannelse er bedre eller dårligere, vil vi da få afklaret under udvalgsarbejdet, men i alle tilfælde ligger der i den norske arbejdsmarkedsuddannelse et ønske om at medinddrage det hele menneske, også når det gælder arbejdsmarkedsuddannelsen, og jeg synes, det er lidt trist, at vi ikke her i Danmark i den danske arbejdsmarkedslovgivning kan acceptere, at vi er mennesker, både når vi er på arbejdspladsen, og når vi ikke er på arbejdspladsen.

I øvrigt synes jeg, at argumentationen om, at man ikke kan have f.eks. kommunerne og FTF med i lovforslaget, hænger sammen med, at forslaget alene retter sig imod arbejdsmarkedet. Men er det da sådan, at det kun er i ord, man har medtaget det offentlige arbejdsområde, og at meningen stadig væk er den, der lå i det oprindelige forslag, nemlig at man ikke vil have de offentligt ansatte med ind i disse specialarbejder- og arbejdsmarkedsuddannelser?

Så mangler jeg også nogle svar omkring forsørgerbegrebet, hvis ministeren kan give det, og endelig skal jeg give fuld tilslutning til den betænkelighed, der er omkring delta-gerbetaling. Det synes vi er en urimelig ting i dette forslag.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Det er endnu et spørgsmål til arbejdsministeren på baggrund af den manglende kapacitet på de tekniske skoler og på specialarbejderskolerne, ikke blot lokalemæssigt, men også lærermæssigt. Der står i § 50, at der kan tilrettelægges kurser for offentlige og private rekvirenter, og det er vel, fordi regeringens moderniseringsprogram også kommer ind her, hvor man skal til at sælge sine ydelser. Der står, at hvis virksomhederne ønsker at benytte den ekspertise og erfaring, der findes inden for arbejdsmarkedsuddannelsessystemet, er det godt, at man kan gå ind og købe den.

Men så vil jeg spørge, om man ikke kan risikere at skubbe til de almindelige kurser for at få plads til de kurser, der vil betale

den enkelte institution for dem. Det er også noget, jeg godt kunne tænke mig at vi snakkede mere om i arbejdsmarkedsudvalget.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Jeg vil gerne sige til fru Elisabeth Bruun Olesen og til hr. Carsten Andersen, at selv ministre kommer ud for at få »lamper«, så det er ikke alt, man kan nå at få svaret på i første omgang.

Fru Elisabeth Bruun Olesen rejste spørgsmålet om det, vi kalder private rekvirenter. Det, der er tanken, er, at de såkaldte private rekvirenter kan købe sig ind på skolerne, såfremt der er ledig kapacitet. Det er ikke meningen, at de, om jeg så må sige, skal smide de normale forbrugere ud af systemet.

Det er rigtigt, hr. Carsten Andersen, at jeg ikke fik svaret på spørgsmålet om forsørgerbegrebet. Det drejer sig om en gammel formulering, som man har haft i tidligere lovgivning, og som så er overført hertil, og det må være skolerne, som så skal se på det.

Og så vil jeg gerne sige til hr. Bakholt, at jeg egentlig har forstået hr. Bakholts to indlæg som positive. Jeg har forstået, at socialdemokratiet også finder, at det er væsentligt, at vi får et retsgrundlag for arbejdsmarkedsuddannelserne, og at vi får et system, som ikke blot har en ordentlig styring, men rummer mulighed for fleksibilitet, og at socialdemokratiet gerne vil forhandle om og få løst de problemer, som hr. Bakholt rejste, og hvoraf nogle er tekniske og nogle er mere politiske, under udvalgsarbejdet.

Hertil vil jeg sige, at jeg meget gerne vil gå positivt ind i et samarbejde med socialdemokratiet om dette og selvfølgelig også med andre partier i folketinget. Jeg finder, at hele spørgsmålet om arbejdsmarkedsuddannelserne er af så afgørende betydning for, om vi igen kan få gang i vores beskæftigelse og vores eksport – alle de ting, jeg har fremhævet før – at det ville være meget positivt, om der kunne være bred enighed i folketinget om dette lovforslag; så jeg kan tilsige hr. Bakholt et positivt samarbejde om den nærmere behandling af dette lovforslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 160:

Forslag til lov om ændring af lov om en arbejdsmarkedsuddannelsesfond. (Ændrede regler om bidragspligt, bidragsfastsættelse m.v.).

(Fremsat 30/1 85).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Bakholt (S):

Ja, så skal vi altså have en ændring i loven om arbejdsmarkedsuddannelsesfonden. Det foreslås, at virksomheder, der kun har én ansat, skal slippe for at indbetale til fonden, og at de mennesker, der er ansat i Grønland, også skal slippe.

Det lyder måske meget tiltalende og sympatisk for nogle, at mindre virksomheder, der kun har én ansat, skal slippe. Men hvad er egentlig det reelle i dette her? Det er, at det er et landbrugsforslag. For hvad er det for erhverv, der får gavn af det? Det er siger og skriver landbruget og stort set ikke flere. Det er fortrinsvis dem, der kun har én ansat, og jeg kan ikke få andet ud af det, end at det er udtryk for, at venstre ved denne lejlighed har sat sig eftertrykkeligt på arbejdsministeren. Det er altså industrien, der skal betale for, at dansk landbrug nu skal slippe for at betale til uddannelsesfonden.

Lad mig sige, at jeg synes, der var andre emner, det var mere påtrængende at tage op, f.eks. spørgsmålet, om det ikke var mere hensigtsmæssigt, at lærlinge og EFG-elever bliver fri for at betale til fonden.

Vi har aldrig været tilhængere af den arbejdsmarkedsuddannelsesfond, den er vi imod, og vi er heller ikke tilhængere af det,

der foreslås her. Det er kompliceret lovgivning, som bestemt ikke gøres enklere, så det lovforslag kan vi ikke tilsi vores støtte.

Bo Kristensen (KF):

Dette lovforslag er en del af en aftale, som blev indgået i forbindelse med indførelsen af AUD-fonden, hvor der netop i bemærkningerne stod, at der fra et flertal i udvalgets side blev bedt om, at muligheden for at indføre fritagelse for den første ansatte blev undersøgt nærmere, og vi hilser derfor lovforslaget velkommen, fordi det indeholder den hovedbetragtning, som et flertal i arbejdsmarkedsudvalget stod bag i forbindelse med betænkningen om AUD-fonden.

Vi synes også, at dette lovforslag rummer et perspektiv, når man tænker på, at der er 250.000 enkeltmandsvirksomheder i Danmark; så er her i virkeligheden mulighed for, at flere føler sig foranlediget til at ansætte én mere. Når ordføreren for socialdemokratiet siger, at dette er en sag for landbruget, vel, så er det også rigtigt, men det er det så sandelig også for en lang række enmandsvirksomheder, som på den måde får mulighed for at ansætte én mere i deres virksomhed, således at de kan blive tomandsvirksomheder.

Vi er tilfredse med, at man får indført denne regulering, og vi finder også, at beregningsformen er en ganske udmærket løsning, idet det i virkeligheden bliver billigere for virksomheder med op til 10 ansatte og man derefter har fået det udlignet, så de 50 mill. kommer ind via de lidt større virksomheder.

Ministerens ønske om, at bestemmelserne om Grønland tages ud, er jo noget, som har været drøftet meget længe imellem Grønlandsministeren og Grønlands hjemmestyre, og derfor er det en løsning, som vi også kan tilslutte os.

Vi finder derfor, at lovforslaget kan tiltrædes af den konservative gruppe og vil give det en hurtig behandling i udvalget.

Tørnæs (V):

De synspunkter, jeg skal fremsætte på venstres vegne, vil også gælde for kristeligt folkeparti.

Ved fremsættelsen af dette lovforslag efterkommer arbejdsministeren et varmt ønske fra vores side. Allerede ved vedtagelsen af loven